

TA'LIM

Ingliz tilini mustaqil o'rganish: samarali strategiya

CEFR darajalari, oraliqli takrorlash va “tushunarli kirish” tamoyili asosida amaliy reja.

Muallif: **Xurshidjon Yunusov** • 4 oktabr 2026

Ingliz tili IT, ilm-fan va xalqaro hamkorlikda asosiy til hisoblanadi. Uni mustaqil o'rganish mumkin — faqat to'g'ri tizim va sabr kerak. Quyida tilshunoslik va xotira bo'yicha tadqiqotlarga asoslangan yondashuvni ko'rib chiqamiz.

Darajangizni aniqlang

Til bilish darajasi ko'pincha Yevropa umumiy kompetensiyalar tizimi — **CEFR** bo'yicha o'lchanadi: A1 va A2 (boshlang'ich), B1 va B2 (o'rta), C1 va C2 (yuqori). Maqsadingizni aniq daraja bilan belgilang, masalan: “6 oyda B1 dan B2 ga”.

So'z boyligi: oraliqli takrorlash

Nemis psixologi Hermann Ebbinghaus 1885-yilda *unutish egri chizig'ini* tasvirlab bergan: yangi ma'lumot takrorlanmasa, tez unutiladi. **Oraliqli takrorlash** (spaced repetition) so'zlarni aynan unutishga yaqin paytda qayta ko'rsatadi. Anki kabi ilovalar bu jarayonni avtomatlashtiradi.

Tushunarli kirish

Tilshunos Stephen Krashen gipotezasiga ko'ra, til eng yaxshi **tushunarli kirish** orqali o'zlashtiriladi — ya'ni hozirgi darajangizdan biroz yuqoriroq, lekin asosan tushuniladigan matn va nutq orqali.

- Boshlang'ich darajada — moslashtirilgan kitoblar va sekin podkastlar.
- O'rta darajada — subtitrlri seriallar va qiziqishingizga oid YouTube kanallari.
- Yuqori darajada — maqolalar, kitoblar va subtitrsiz kontent.

Gapirish va yozish

Shadowing usuli

Qisqa audio yozuvni tinglab, uni bir necha soniya kechikish bilan takrorlang. Bu talaffuz, intonatsiya va nutq tezligini yaxshilaydi.

Har kuni yozing

Kuniga 5–10 jumla kunda yozing. Grammatik xatolarni tekshirish uchun yozganingizni keyinroq qayta o'qib chiqing.

Kundalik reja (taxminan 45 daqiqa)

Faoliyat	Vaqt
Anki: yangi va takroriy so'zlar	15 daqiqa
Tinglash yoki o'qish	20 daqiqa
Shadowing yoki yozish	10 daqiqa

Tilni o'rganishdagi eng kuchli vosita — har kuni, hatto oz bo'lsa ham, shug'ullanish.